

Osiągnięty efekt rzeczowy i ekologiczny – formularz ogólny Sprawozdanie z realizacji zadania (jeżeli dotyczy)

Tytuł zadania: Dofinansowanie działalności edukacyjnej „Zielonej Szkoły” w Schodnie w 2024 roku

Nr umowy: WFOŚ/D/723/391/2024

Sprawozdanie z realizacji zadania (jeżeli dotyczy):

Należy uzupełnić, jeżeli wymóg składania sprawozdania został określony w umowie dofinansowania zawartej z WFOŚiGW w Gdańsku

Działanie 1. Organizacja edukacyjnych turnusów kilkudniowych z edukacji ekologicznej w Zielonej Szkole w Schodnie

- Edukacyjne turnusy kilkudniowe dla dzieci i młodzieży

Edukacyjne turnusy kilkudniowe były organizowane w klimatycznym obiekcie Zielonej Szkoły – dawnej szkole wiejskiej. Obiekt mieści się w niewielkiej osadzie Schodno otoczonej mozaikowym krajobrazem borów, buczyn, torfowisk, łąk, jezior i rzeki, umożliwiającym przeprowadzenie szerokiej tematyki warsztatów przyrodniczych o charakterze terenowym, w bliskiej odległości od ośrodka. Podczas pobytu zorganizowane były 2 razy dziennie 3-godzinne warsztaty z edukacji ekologicznej, w przewadze terenowe, gdzie uczestnicy pod opieką przyrodnika podejmowali różne aktywności edukacyjne w terenie – brali udział w grach terenowych, badaniach, prowadzili doświadczenia, obserwacje, pieszych i rowerowych wycieczkach krajoznawczych. Grupa miała możliwość wyboru warsztatów tematycznych spośród oferty 30 warsztatów przyrodniczych, co umożliwiło dopasowanie pobytu do wieku, pogody, pory roku i realizowanych przez szkoły projektów. Czas pomiędzy zajęciami wypełniały gry integracyjne na boisku szkolnym i korzystanie z kąpek edukacyjnych w ogrodzie. Prowadzone warsztaty były przygotowane i prowadzone przez doświadczonych edukatorów i aktywnych przyrodników działających m.in. w: PTOP „Salamandra, OTOP, Nadleśnictwie Lipusz i Kościerzyna, RDOŚ, Uniwersytet Gdański.

- Ogólnopolski konkurs „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”

W dniach 18-19.04.2024r. Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych zorganizował ogólnopolski konkurs „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”. Uczestnicy konkursu przebywali przez dwa dni w Zielonej Szkole w Schodnie i mieli okazję uczestniczyć w zajęciach przyrodniczych o ssakach (temat przewodni tegorocznego konkursu) - wilkach i nietoperzach, wypiekali bułki w piecu chlebowym i brali udział w grze terenowej, gdzie przeistoczyli się w tropiciele poszukujących w terenie śladów, informacji i przewodników.

- Pobyty naukowe

W dniach 30 maja – 2 czerwca 2024 r. w Schodnie odbywało się XX Sympozium Odonatologiczne gdzie motywem przewodnim były „Ważki (Odonata) Borów Tucholskich”. W Zielonej Szkole w Schodnie odbyła się część naukowa, natomiast część terenowa na obszarze Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego na zróżnicowanych siedliskach: torfowiskach, jeziorach, wodach płynących, stwarzając możliwość obserwacji wielu gatunków. W 2024 roku odbyły się także cykliczne badania jezior przeprowadzone przez pracowników i studentów UG we współpracy z WPK. Z obu przeprowadzonych wizji terenowych powstały raporty. Z obiektu korzystali również studenci odbywający praktyki z geologii z UŁ na terenie Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego oraz pracownicy PZPK podczas szkolenia z obsługi dronów i fotograficznego.

Działanie 2. Organizacja warsztatów jednodniowych

- Warsztaty jednodniowe dla przedszkolaków i klas I – III pt. „*Wiosenny Budzik*” w formie wycieczek autokarowych do Zielonej Szkoły w Schodnie, miały charakter wyłącznie terenowy, gdzie mogły pobyc w naturze, poznać ciekawostki o wiosennym życiu łąki, jeziora i lasu uczestniczyć w grach i zabawach edukacyjnych i nauczyć się obsługi sprzętu terenowego. Warsztaty trwały 3- 6 godzin.,
- Przyrodnicze warsztaty tematyczne w szkołach i przedszkolach – Zielona Szkoła w Schodnie zorganizowała warsztaty przyrodnicze dla zainteresowanych grup w ich szkole o tematyce wybranej przez grupę. Miały one charakter mieszany – prelekcja, zabawy i doświadczenia w klasie i wyjście w okolice szkoły na warsztaty terenowe. W ramach warsztatów w szkołach odbył się także cykl warsztatów dla starszych klas - pn. „Klimatyczne lekcje” . Grupy uczestniczyły w warsztatach o mokradłach / drzewach / gatunkach roślin, zwierząt i grzybów ginących z powodu zmian klimatu np. płazach.
- Akcja edukacyjna „Wędrówki ptaków” – prowadzona od września do grudnia akcja pn. „Wędrówki ptaków”. Prowadzącym - ornitolog Adam Michalak zapoznał uczniów z fenomenem tego niezwyklego zjawiska w świecie zwierząt. Dzieci poznały budowę ptaków i ich piór, dlaczego i jak ptaki wędrują, które gatunki są wędrowne, a które osiadłe, jak wygląda trasa lotu poszczególnych gatunków na kuli ziemskiej. By wesprzeć skrzydlatych przyjaciół, dzieci posadziły głogi, których owoce będą przysmakiem dla wędrowców, a ciernie zapewnią schronienie. Dzieci własnoręcznie zbiły budkę lęgową, co było nie lada wyzwaniem. Po powrocie niektóre gatunki będą miały piękne domki do schronienia, lub założenia rodziny.
- Akcje edukacyjne organizowane wraz z Wdzydzkim Parkiem Krajobrazowym
  - Noc nietoperzy – Prelekcja dla chętnych uczestników zorganizowana w formie kina letniego, następnie w grupach uczestnicy ruszyli na warsztaty terenowe, wrócili na warsztaty plastyczne, a potem wybrali się na nocne nasłuchy z detektorami
  - Projekt „Czysta rzeka”- sprzątanie Wdy wraz z wymianą doświadczeń specjalistów z różnych dziedzin umożliwiło wzajemną edukację nt gatunków dolin rzecznych i działanie na rzecz ochrony środowiska.
  - Wakacyjne wędrówki po WPK – prowadzone przez pracowników ZSZ w Schodnie i we Wielu umożliwiły poznanie turystom piękna Wdzydzkiego PK od strony przyrodniczej
  - Gry questowe zorganizowane przez LOT „Serce Kaszub” na terenie powiatu kościerskiego we współpracy z Wdzydzkim Parkiem Krajobrazowym miały również swoją część w Schodnie, gdzie pracownicy ZSZ brali udział w opracowaniu merytorycznym gry i organizacji inauguracji gry wraz z organizacją warsztatów.
  - W ramach Dnia Krajobrazu pod hasłem „Uzdrowiający Krajobraz” zorganizowano spacer nad torfowisko jako dodatkową atrakcję podczas rodzinnych warsztatów temat odnawialnych źródeł energii. Uczestnicy mieli okazję poznać specyfikę tego tajemniczego ekosystemu, poprzez możliwość wejścia na kładkę edukacyjną na torfowisku wysokim, dowiedzieć się więcej o znaczeniu ochrony terenów podmokłych oraz jaki jest uzdrawiający wpływ torfowisk na lokalny klimat, mieszkające w okolicy rośliny i zwierzęta, leśne krajobrazy, a co za tym idzie na zdrowie człowieka, który mieszka w jego okolicy.

Działanie 3. Organizacja warsztatów i szkoleń dla dorosłych

- „Przyroda nocy czerwcowej”
W Wigilię Św. Jana, we współpracy z Centrum Kultury Kaszubskiej i Wdzydzkim Parkiem Krajobrazowym zaprosiliśmy rodziny kościerskie na wieczorny cykl warsztatów: Ziołowe murawy, miedze i nieużytki” oraz „Już lubię nietoperze i inne nocne zwierzę” Uczestnicy poznali rolę roślin dzikich w odległej historii, wierzenia i symbolikę pospolitych chwastów w kulturze kaszubskiej. Poruszono temat dzikich trawników w ochronie bioróżnorodności i klimatu. Po nastaniu zmierzchu, odbyły się warsztaty o życiu nocnych łowców – nietoperzach, a także sowach, wilkach, świetlikach, nocnych ptakach śpiewających i płazach.
- Sołectwo Schodno, ZSZ w Schodnie i OK w Dziemianach zorganizowali dla mieszkańców Schodna *Mikołajki w Zielonej Szkole*, podczas których przeprowadziliśmy warsztaty edukacyjne „*Ekologiczne stroiki*”, podczas których rozmawialiśmy o tym jak ograniczyć plastik w domach, dlaczego warto

powrócić do tradycji i tworzyć własne ozdoby. Powstały piękne stroiki na kiermasz dla potrzebujących ze świecami z węzy pszczelej.

Działanie 4. Organizacja Plenerowych Pikników i stoisk edukacyjnych

- Udział w Pikniku Rodzinnym organizowanym przez Szkołę Podstawową nr 2 w Kościerzynie. Pracownicy Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego oraz Zielonej Szkoły w Schodnie przygotowali stoisko edukacyjne na temat płazów Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego. Można było rozwiązać krzyżówki oraz rebusy, poznać bioróżnorodność tych zmiennocieplnych kręgowców i wykonać przypinkę z własnoręcznie ozdobionym płazem. W pikniku wzięli udział uczniowie, rodzice oraz nauczyciele lokalnej społeczności.
- Udział w ekologicznym Pikniku rodzinnym - Wraz z Ośrodkiem Kultury w Dziemianach i sołtysiem Schodna zorganizowano wieczorne spotkanie w ogrodzie Zielonej Szkoły w Schodnie dla mieszkańców Schodna, Belfortu i okolic. Oprócz gier i zabaw przyrodniczych przygotowano dawne zabawy podwórkowe celem promowania zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży.
- Udział w XIV Jarmarku Ekoturystycznym promującym rezerwat biosfery Bory Tucholskie pod hasłem „Dary natury, bogactwo kultury” podczas którego edukatorzy omawiali tematykę pszczół w lasach jako przykładu roli bioróżnorodności w równowadze ekosystemów leśnych, tradycji bartnictwa.
- Organizacja Pikniku „Czas na grzyby” - Tegorocznym tematem przewodnim było „Bezpieczeństwo człowieka i przyrody podczas grzybobrania”. Przyrodnicy i leśnicy przypomnieli:
  - gdzie zostawiać samochód i dalej chodzić piechotą,
  - dlaczego nie można rozpalać ognia w lesie,
  - jakim zagrożeniem są śmieci i płoszenie zwierząt,
  - jakie są skutki niszczenia runa leśnego.

O poszanowaniu przyrody, ale także bezpieczeństwie człowieka podczas wypraw przyrodniczych opowiedział także tegoroczny ekspert Pikniku - Artur Sikorski – kartograf i popularyzator sztuki bytowania w dziczy. Opowiedział on jak orientować się w terenie, jak się zachować w konfrontacji z dzikimi zwierzętami, jak zapewnić sobie bezpieczeństwo, gdy zaskoczy nas pogoda. Podczas grzybobrania ważna jest także znajomość grzybów, taką wiedzę zapewnili mykolodzy z PTM-yk oraz st. spec. ds. ochrony przyrody, kolega Sebastian Nowakowski z PK "Mierzeja Wiślana". Zdobytą wiedzę można było utrwalić podczas warsztatów terenowych w lesie, a po 1,5 godzinnym spacerze podsumować i uzupełnić wiadomości na edukacyjnych stoiskach i przyrodniczych konkursach. Piknik Edukacyjny został zorganizowany przez Wdzydzki Park Krajobrazowy i Zieloną Szkołę przy WPK przy współpracy z Nadleśnictwem Lipusz, PK Mierzeja Wiślana, PT Mykologicznym.

Działanie 5. Konkursy edukacyjne

Tradycyjnie podczas pikniku nie zabrakło elementów artystycznych - efektu konkursu plastycznego związanego z tematyką przewodnią. „Ja i przyroda bezpieczni na grzybobraniu" oraz „model - Rzadki gatunek grzyba na terenie WPK" .

Działanie 6. Edukacja na portalach społecznościowych

„Wirtualne wędrowki po WPK”. Przygotowano 3 autorskie szlaki spacerowe wraz z opracowaniem opisu przyrodniczego w formie gawędy, mapą i zdjęciami celem zachęcenia do zwiedzenia zakątków WPK, a dla osób, które nie mogą uczestniczyć osobiście (osoby starsze, z niepełnosprawnościami, mieszkające daleko) - możliwość wirtualnego spaceru po WPK.

Efekt ekologiczny:

Należy podać wartości mierzalne:

Do końca 2024r. przeprowadzono różnorodne działania edukacyjne dla łącznie 6088 uczestników. Zrealizowane działania edukacyjne miały na celu zwiększenie wiedzy, umiejętności i zmiany postawy w obszarach ochrony przyrody, krajobrazu, środowiska i klimatu wśród mieszkańców woj. pomorskiego.

Należy opisać efekt ekologiczny, uzasadnić ewentualne rozbieżności pomiędzy efektem planowanym, a osiągniętym:

Przyjazd do Zielonej Szkoły w Schodnie umożliwia pobyt uczestników w otoczeniu o wysokich wartościach przyrodniczych, kulturowych, krajobrazowych i historycznych, obszaru objętego trójochroną. To pozwala na pokazanie bogactwa życia w naturalnym otoczeniu, co ułatwia zrozumienie właściwej ochrony przyrody. Zwiedzanie naturalnych ekosystemów ukierunkowuje do własnych przemyśleń na temat roli ochrony przyrody w ochronie klimatu, jak i potrzeby ochrony środowiska dla zdrowia organizmów żywych. Zdobywana wiedza poprzez udział w obserwacjach zjawisk „na żywo”, doświadczeń i badań jest trwała i przez swoją atrakcyjność zachęca do pogłębiania poznanych zagadnień. Wiedza połączona z ruchem w plenerze i wypoczynkiem z klasą, wpływa na pozytywny odbiór natury i chęć jej ochrony we własnym miejscu zamieszkania. Grupy, które nie mogły uczestniczyć w pobytach – skorzystały z przyjazdów przyrodników do ich szkoły, albo odwiedziły Zieloną Szkołę, gdzie podczas warsztatów jednodniowych mogły uczestniczyć w „lekcji pod chmurką” co było dla nich ciekawym wydarzeniem i z chęcią poznawały przyrodę pod okiem doświadczonych edukatorów przyrodniczych. Udział w piknikach edukacyjnych gdzie wiele się dzieje (stoiska, warsztaty, konkursy, ekspozycje) pod jednym hasłem, przy udziale w kilkusetosobowej grupie, wpływa na przeżywanie omawianej tematyki w podniosłej atmosferze, co przekłada się na aktywne działanie.

Efekt rzeczowy:

Należy podać wartości mierzalne:

Do końca 2024r. przeprowadzono edukację ekologiczną dla 6088 uczestników w ramach realizacji 245 warsztatów edukacyjnych prowadzonych przez instruktorów zewnętrznych i 189 warsztatów przeprowadzonych przez pracowników Zielonej Szkoły w Schodnie.

Należy opisać efekt rzeczowy, uzasadnić ewentualne rozbieżności pomiędzy efektem planowanym, a osiągniętym:

W 2024 roku zrealizowano następujące działania edukacyjne:

Działanie 1. Warsztaty kilkudniowe: 1668 uczestników

- Organizacja edukacyjnych turnusów kilkudniowych z edukacji ekologicznej w Zielonej Szkole w Schodnie. Zorganizowano 60 turnusów od 2 do 7 – dniowych dla łącznie 1571 uczniów i nauczycieli ze szkół podstawowych i średnich.
- Dwudniowe wydarzenie edukacyjne – Finał wojewódzki Konkursu Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski: 34 uczestników
- Badania, sympozja i praktyki studenckie: 8 pobytów, 63 uczestników

Działanie 2. Warsztaty jednodniowe: 1532 uczestników

- 24 jednodniowych warsztatów w szkole dla 801 uczestników
- 17 wycieczek przyrodniczych do Zielonej Szkoły w Schodnie pn. „Wiosenny budzik”: 572 uczestników
- Akcja edukacyjna „Wędrówki ptaków” – 6 szkół, 159 uczestników

Działanie 3. Organizacja warsztatów i szkoleń dla dorosłych: 191 uczestników

- Jednodniowe warsztaty wieczorne dla rodzin – Przyroda nocy czerwcowej, warsztaty mikołajkowe w Schodnie „Ekologiczne stroiki” – 65 uczestników
- Akcje edukacyjne wraz z Wdzydzkim Parkiem Krajobrazowym – 126 uczestników

Działanie 4. Organizacja Plenerowych Pikników Edukacyjnych: 1230 uczestników

- Stoisko edukacyjne ZSZ i WPK na Rodzinnym Pikniku Ekologicznym: 250 uczestników
- Ekologiczny Piknik Rodzinny w Schodnie: 200 uczestników
- Piknik Rodzinny Charzykowy: 500 uczestników
- Piknik Czas na Grzyby: 280 uczestników (organizator Zielona Szkoła i Wdzydzki PK)

Działanie 5. Konkursy edukacyjne: 106 uczestników

Działanie 6. Edukacja on – line: 3 posty edukacyjne -1361 uczestników (na dzień 20.12.2024)

Metodologia:

Należy podać metodologię wyliczenia efektu rzeczowego i ekologicznego (jeżeli dotyczy):

Wyliczenie efektu rzeczowego i ekologicznego zostało wykonane na podstawie kart uczestnictwa pobytów kilkudniowych i jednodniowych, informacji o liczbie uczestników podanej przez partnerów wydarzeń.

Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych

ul. Poniatowskiego 4a

76-200 Słupsk

pieczęć firmowa Beneficjenta

22.01.2025

data podpisy i pieczętki imienne osób reprezentujących Beneficjenta

Opinia pracownika monitorującego WFOŚiGW w Gdańsku:

Akceptuję/nie akceptuję¹ sprawozdanie z realizacji zadania (jeżeli dotyczy)

Planowany efekt rzeczowy został¹ / nie został¹ osiągnięty

Rekomenduję¹ / nie rekomenduję¹ uzasadnienie przyczyn wystąpienia rozbieżności pomiędzy efektem rzeczowym planowanym do osiągnięcia, a rzeczywiście osiągniętym

Planowany efekt ekologiczny został¹ / nie został¹ osiągnięty

Rekomenduję¹ / nie rekomenduję¹ uzasadnienie przyczyn wystąpienia rozbieżności pomiędzy efektem ekologicznym planowanym do osiągnięcia, a rzeczywiście osiągniętym

Uwagi:

Pracownik monitorujący (data, podpis) .....Kierownik Działu (data, podpis) .....

Uwaga!

1. Osiągnięte i potwierdzone w formularzu przez Beneficjenta efekty rzeczowe i ekologiczne podlegają analizie na etapie rozliczenia umowy o dofinansowanie.

¹ niepotrzebne skreślić

2. Fundusz może wypowiedzieć umowę o dofinansowanie w przypadku, gdy zadeklarowane efekty rzeczowe i/albo ekologiczne zadania nie zostały osiągnięte.
3. Więcej informacji nt. monitorowania efektów i dopuszczanych przez Fundusz rozbieżności pomiędzy efektami planowanymi do osiągnięcia, a rzeczywiście osiągniętymi można znaleźć na stronie www.wfos.gdansk.pl.